

ὥστε ἔκρυψα τὸ κεφάλι μου κάτω ἀπὸ τὰ φύλλα, ἀλλὰ τὸ ἤκουα τὸ κακόμοιρο πληγωμένο πού ἔπινε εἰς τὴν λίμνην φυσώντας, καταφλογισμένο ἀπὸ πυρετόν.

Ἦρχισε νὰ βραδυᾶζῃ. Αἱ τουφεκίαις ἤκούοντο μακρὰ, σπανιώτερα. Ἐπειτα ἔπαυσαν ὅλως διόλου. Τὸ κυνήγι εἶχε τελειώσει. Ἐπεστρέψαμεν σιγὰ σιγὰ εἰς τὸν κάμπον διὰ νὰ μάθωμεν τί ἀπέγειναν οἱ ἰδικοί μας. Ἐν ᾧ ἐπερνοῦσα ἐμπρὸς ἀπὸ τὸ ξύλινο ἴσητάκι εἶδα ἓνα τρομερὸ πρᾶγμα.

Εἰς τὴν ἄκραν μιᾶς τάφρου οἱ λαγοὶ μὲ τὴν κόκκινη προβιά, τὰ μικρὰ στακτερὰ κουνέλια μὲ τὴν κάτασπρη οὐρὰν ἦσαν ἔξαπλωμένα χάμου. Τὰ πόδια των ἠνωμένα ἀπὸ τὸν θάνατον ἐνόμιζες ὅτι ἐζητοῦσαν ἔλεος, τὰ σθυσμένα ἄματια των ἐνόμιζες ὅτι ἔκλαιαν. Κοντὰ εἰς αὐτὰ ἐκείοντο κόκκινα πέρδικαις, στακτερὰ περδίκια, γερο-πέρδικοι ὡσάν τὸν σύντροφό μου, καὶ ἴφτεινὰ περδικάκια πού εἶχαν ἀκόμη χυοῦδι κάτω ἀπὸ τὰ περὰ των ἴσαν ἐμένα. Ἐεῦρετε τίποτε πιεῖο λυπητερό ἀπὸ ἓνα πουλι ἴφθαμένο; Εἶνε τόσον ζωντανὰ τὰ περὰ! Σὲ πιάνει ἀνατριχίλα νὰ τὰ βλέπῃς μαζωμένα καὶ κρύα... Ἐνα μεγάλο καὶ εὐμορφο ζαρκάδι ἐφαίνατο ὡσάν νὰ ἐκοιμᾶτο καὶ ἡ τριανταφυλλιά του γλῶσσα εὐγαίνειν ἔξω ἀπὸ τὸ στόμα ὡσάν διὰ νὰ γλειψῇ ἀκόμη.

Καὶ οἱ κυνηγοὶ ἦσαν ἐκεῖ συμμένοι· κ' ἐμετροῦσαν κ' ἐτραβοῦσαν πρὸς τὸ μέρος των τὰ ἴματωμένα πόδια, ταῖς σχισμέναις φτερούγαις, δίχως διόλου νὰ σεβασθοῦν τὰς νωπὰς ἐκείνας πληγὰς. Οἱ σκύλοι, πού τοὺς εἶχαν δέσει διὰ νὰ ἀναχωρήσουν, ἐκινούσαν ἀκόμη τὸ ῥύγχος των, ὡς νὰ ἠτοιμάζοντο νὰ ὀρμήσουν πάλι μέσα εἰς τὰ χαμόλαδα.

Ω! ἐνῶ ὁ ἥλιος ἔδυνε ἐκεῖ κάτω καὶ αὐτοὶ ἀναχωροῦσαν κατακουρασμένοι, καὶ ἡ σκιά των ἐπιπτεν ἐπάνω εἰς τοὺς βώλους τοῦ χώματος καὶ εἰς τὰ μονοπάτια τὰ ὑγρά ἀπὸ τὴν βραδυὴν δροσιὰ, πῶς τοὺς ἐκχατάρωμην, πῶς τοὺς ἐμισοῦσα ἀνθρώπους καὶ ζῶα, ὀληντὴν συμμορίαν!.. Οὔτε ὁ σύντροφός μου οὔτε ἐγὼ δὲν εἶχαμε τὴν δύναμιν νὰ χαιρετίσωμεν μὲ μιὰ φωνὴν τὴν ἡμέραν αὐτὴν πού ἐτελειώνε.

Εἰς τὸν δρόμον μας ἀπαντοῦσαμεν κακόμοιρα ζῶα σκοτωμένα ἀπὸ ἓνα μολύβι τυχαίως, καὶ ἔμεναν ἐκεῖ ἀφημένα εἰς τὰ μυρμιγκία καὶ τοὺς τυφλοπόντικους, κίτσας, χελιδόνια, πού τὰς εὖρε τὸ φαρμακερὸ μολύβι ἐν ᾧ ἐπετοῦσαν, καὶ ἦσαν ἐξηπλωμένοι ἀνάσκελα καὶ ἐτέντωναν τὰ μικρὰ των πόδια πρὸς τὴν νύκτα, ἡ ὅποια κατέβαιναν, ὅπως πάντοτε τὸ φθινόπωρον, κρύα καὶ ὑγρά. Ἀλλὰ περισσότερο ἀπὸ ὅλα σοῦ ἐσπάραζε τὴν καρδιά ν' ἀκούης εἰς τὴν ἄκραν τοῦ δάσους, εἰς τὸ λειβάδι, ἐκεῖ κάτω, πρὸς τὸ μέρος τοῦ ποταμοῦ πού εἶνε γεμάτο ἀπὸ λυγαριάς,

φωναίς πού νὰ προσκαλοῦν μὲ ἀγωνίαν, μὲ ἀπελπισίαν ἀγαπητὰ ὄντα καὶ νὰ μὴν ταῖς ἀποκρίνεται κανεὶς! . . .

[Alphonse Daudet].

Α. Π. Κ.

ΑΙ ΕΡΓΑΤΙΑΕΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Ὅστις τὴν πρωΐαν, μετὰ τοῦ ἡλίου τὴν ἀνατολὴν διέλθῃ τὴν Ὀδὸν Ἐρμοῦ, βλέπει γραφικὸν θέαμα. Ἐν ᾧ ἡ θορυβώδης ὁδὸς μόλις ἀφυπνίζεται καὶ πού ὑπάλληλός τις φαίνεται ἀνοίγων τὴν θύραν καὶ τὰ παραθυρόφυλλα ἐμπορικῶν, μικρὰ δ' ἀγέλη αἰγῶν γαλακτοφόρων χωρεῖ σκιρτῶσα καὶ σείουσα τοὺς κωδωνίσκους τῆς, αἱ μικραὶ ἐργάτιδες, ῥάπτριαι τὸ πλεῖστον, ἐκ τῶν συνοικιῶν ἰδίᾳ τῆς Πλάκας καὶ τοῦ Ψυρρῆ παρελάνουσι καθ' ὁμάδας, ὡς περδίκια, μεταβαίνουσαι εἰς τὸ ἡμερησίον των ἔργον. Βαδίζουσι γοργαί, ζωηραί, δροσεραὶ ὡς ἐν ἐλουσθῆσαν ἐν τῇ δρόσῳ τῆς πρωΐας, εὐσταλεῖς καὶ ἀβραὶ ἐξ ἤθης καὶ νεότητος, μὲ τὸ ἐκ ταιτίου ἢ προστύχου ἀπλαγᾶ φόρεμά των καὶ τὸ περισφίγγον κομφῶς καὶ ἀναδεικνύον τὸ πλαστικὸν τοῦ σώματός των ἐπανωφόριον, τὸν καστανόχρουν ψιάθινον πέτασόν των ἢ τὴν ἀσκεπῆ κεφαλὴν καὶ εἰς πλεξίδα καταρρέουσαν ἢ διὰ κτενὸς συγκρατουμένην κόμην. Εἶνε τόσον χαρίεσσαι, ὥστε ἀπορεῖ τις πῶς μὲ ποιᾶν τινα τῆς κόμης ἀνάδωσιν καὶ μόνην τὴν ἀσιπλον καθαριότητά των κατωρθοῦσι νὰ ἐπιδεικνύωσι τοιαύτην καλλιείσθητον φιλαρέσκειαν. Εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν κρατοῦσι μικρόν τι δέμα διὰ χειρομάκτρον ἢ ἐφημερίδος περιτετυλιγμένον· εἶνε τὸ ψωμί των· τὸ λιτόν των γεῦμα θὰ συμπληρώσῃ πέντε λεπτῶν τυρίον ἢ ἐλαῖαι ἐκ τοῦ παντοπωλείου τὴν μεσημβρίαν. Αἱ ταλαίπωροι! ἂ! ὄχι ταλαίπωροι· τὴν πτωχίαν αὐτῶν φέρουσι γενναϊότατα καὶ ἀξιοπρεπέστατα, καὶ καθ' ὁδόν, ὡς νὰ μὴ τὴν παρέλαθον μεθ' ἑαυτῶν ἀλλὰ τὴν ἐγκατέλιπον εἰς τὸν πτωχόν των οἰκίσκον, οὔτε τὴν δειλίαν τῆς αἰσθάνονται οὔτε τὴν περιδεῆ συστολήν τῆς. Τοῦναντίον γελῶσι καὶ ἀστείουσνται, περιέργως, ἀνησυχῶς στρέφουσαι τὴν κεφαλὴν, ἄλλαι χαμαὶ νεύουσαι τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀλλὰ πονηρῶς ὀπισθεν τῶν βλεφαρίδων κρατοῦσαι τὸ βλέμμα καὶ παρατηροῦσαι δίχως νὰ βλέπωσι. Αἱ ὠραιότεραι, βαδίζουσι πάντοτε εἰς τὸ μέσον τῆς ἐπὶ τῆς γραμμῆς πεντάδος ἢ ἐξάδος, ἀρχουσαι τοῦ ὀμίλου των, ὑψαύχενες, εὐθυτενεῖς, εὐτυχεῖς διότι τὴν καλλονὴν των ἐπιβεβαίωσι εἰς αὐτὰς καθ' ἑκάστην οὐ μόνον ὁ μικρὸς στρογγύλος καθρέπτης, ὁ κρεμώμενος εἰς τὸν τοῖχον καὶ κρυπτόμενος μετὰ στοργῆς εἰς τὸ θυλάκιον, ἀλλὰ καὶ τὸ θαυμαστικὸν ἐπιφώνημα τοῦ ὑπάλληλου τοῦ ἐμπορικῶν, ὅπερ τὰς συγκινεῖ ἠδέως ἐν ᾧ

δήθεν τὰς ἐξοργίζει. "Ω ἔχουν δίκαιον νὰ εἶνε εὐτυχεῖς διὰ τὴν καλλονὴν των αἱ δυστυχεῖς! Ἡ καλλονὴ εἶνε τὸ ὕψιστον ἰδανικὸν καὶ τῶν ἡγεμονίδων ἔτι καὶ νὰ μὴν εἶνε τῶν πτωχῶν ἀντῶν νεανίδων, ὧν ὁ μόνος πλοῦτος εἶνε αἱ καλλιτεχνιοὶ γραμμαεὶ τῆς μορφῆς των καὶ χροσὸς αἱ βόστρυχοὶ των καὶ μαργαρίται αἱ ὀδοῦντες των καὶ κοσάλλια τὰ χεῖλη των;

Ἄλλὰ τὸ μέγιστον τῶν θεληγῆτρων των εἶνε ὅτι εὐωδιάζουσιν εἰσέτι οἰκογενεῖαν τὸ ραπτικὸν κκτάστημα δὲν ἀφαιρεῖ ἀπ' αὐτῶν τὸ ἁπτικὸν τὸ νοικοκυρθεῖον ἐκεῖνο ἦθος, τὸ ὁποῖον κοσμεῖ τὰς κόρας τῶν οἰκογενεῖων. Δὲν ἔχουσι τὸ προπετὲς τοῦ βλέμματος καὶ τῆς γλώσσης, τῆς ἀναβολῆς καὶ τῶν κινήσεων τῶν ἀλλαχοῦ ραπτριῶν. Ὁμοιάζουσι πρὸς μαθητρίαις καὶ ἔταν τὸ ἐσπέρας, μετὰ ἐνδεκάωρον ἐργασίαν ἐν τῷ καταστήματι καὶ ὄρας μόνον ἀνάπαυαν, σχολάζουσιν, οὐδὲν λείπει ἐκ τοῦ σχολάσματος παρθεναγωγείου, οὔτε ἡ πρὸ τῆς θύρας συνώστισι, οὔτε ἡ ἐκ τῆς ἀποτινάξεως τοῦ καμάτου καὶ τῆς ἀνακτῆσεως τῆς ἐλευθερίας ἀγαλλίασι, οὔτε ὁ βόμβος καὶ ἡ ὀρητικὴ ἐξοδος ὡς μελισσῶν ἀνοιγομένης τῆς κυψέλης, οὔτε ἡ βιαία κίνησις τῆς γλώσσης καὶ τοῦ σώματος μετὰ δέσμευσιν ἐπὶ ξυλίνου θρανίου, οὔτε ὁ πολὺς πατήρ, ἡ ἡ γρατὰ μήτηρ ἡ ὁ ἀδελφὸς αἱ ἀναμένοντες ἔξω τῆς θύρας ὅπως ὀδηγήσωσιν αὐτὰς οἴκαδε.

* *

Αἱ πλεῖσται τῶν ραπτριῶν εἶνε πτωχαί τῶν πλεῖστων τὸ χαμόγειον πληροῖ τὸ θλιβερόν ἐκεῖνο ψῦχος, τὸ μέχρι τῆς καρδίας ψυχραῖνον καὶ μαρτυροῦν τὴν ἔλλειψιν ἀνδρὸς ἐν τῇ οἰκογενεῖα: ὁ πατήρ ἡ ἀπέθανεν ἡ εἶνε ἀνάπηρος ὁ ἀδελφὸς ἡ εὐγῆκε κακὸς ἡ ἐνυμφεύθη καὶ μεριμνᾷ περὶ τῆς νέας του οἰκογενεῖας ἐγκαταλείπων εἰς τὴν τύχην της τὴν παλαιάν. Καὶ ἡ κόρη, ἡ μὴ γενομένη γυνὴ ἔτι, ἀναλαμβάνει νὰ γείνη ἀνήρ. Πολλάκις ἔχει καὶ μικρὰ ἀδελφία, καὶ ὀλίγοι εἰξεύρουν τί θέλουν τὰ μικρὰ παιδία ν' ἀνατραפוῦν, καὶ πόσον σπαραξικάρδιον εἶνε νὰ τὰ βλέπῃς νὰ τρέμουν εἰς τὰ φορεματάκια των καὶ νὰ σὲ παρατηροῦν, ὡς νεόσσια, με βουλιμιῶντα, ἰκετευτικὰ βλέμματα. Ἄλλ' αὐτὴ ἡ κόρη, ἡ ράπτρια, τὰ οἰκονομεῖ ὅλα. Δι' αὐτῆς ἔχει ἔλαιον ὁ λύχνος, τίθεται ἐπὶ τοῦ μικροῦ πυραύνου ἡ χωματίνη χύτρα, καὶ ἀφ' οὗ διωχθῆ τὸ ρῆγος καὶ ἡ πείνα φαιδρύνεται ὀλίγον τὸ κατηφές των ὑπόγειον. Ἄλλ' οἱ ταλαίπωροὶ δάκτυλοὶ της, οἱ νυχθημερόν κινούμενοι, οἱ ταλαίπωροὶ ὀφθαλμοὶ της οἱ νυχθημερόν κύπτοντες ἐπὶ τοῦ ραψίματος — διότι διὰ νὰ ἐπαρκῆ εἰς τὰς δαπάνας των ἐργάζεται καὶ τὴν νύκτα — κουράζονται, ἀποκάμουν, καὶ θὰ ἐσταμάτων ἀκαμπτοί, καὶ θὰ ἐκλείων βαρεῖς, ἀν

ἡ ἡσυχος ἀναπνοὴ τῶν ὑπνοῦντων ἀδελφίων της καὶ τῆς ἀποκοιμηθείσης τέλος ἀσθενοῦς μητρὸς της δὲν τῇ ἐπιθύριζε μέχρι τοῦ βάθους τῆς ψυχῆς της:

— Κοιμούμεθα διότι ἀγρυπνεῖς σύ· δὲν τρέμομεν διὰ τὸ ψωμὶ τῆς αὔριον, διότι θὰ τὸ προμηθεύσης σύ· ζῶμεν διότι ἐργάζεσαι σύ· εἰς σὲ ἐλπίζομεν. Τόσσα ἐλπιδες δὲν εἰμποροῦν ν' ἀποτελέσουν ἐν θάραξ; Ἐργάζου!

Καὶ ἐργάζεται ἄλλ' ἔως ὅτου νὰ γείνη ἰκανὴ νὰ κερδίῃ δύο δραχμάς τὴν ἡμέραν ὅποιαν ὀδυνηρὰν καὶ ἀθλίαν μαθητεῖαν διῆλθε! Ποσάκις ἐπέστρεψε με κενὰς τὰς χεῖρας, χωρὶς λεπτὸν κᾶν, ὅτε ἦτο μικρὴ καὶ δὲν ἡμείβετο διόλου, ἡ μόνον διὰ καμμιας δεκάρας διὰ τὰ φορέματα τὰ ὅποια ἐπήγαιεν ἀπὸ τοῦ καταστήματος εἰς καμμίαν οἰκίαν. "Ω! τί τρομερὰς νύκτας διῆλθον τότε! Ἄλλ' αὐτὰ παρήλθον κατὰ μικρὸν ἀπὸ 50, 80 λεπτῶν, ἀπὸ μιᾶς δραχμῆς τὸ ἡμερομίσθιον αὐτῆς ἀνῆλθεν εἰς 2 δραχμάς. Τώρα ἡ ἀσθενὴς μήτηρ δὲν ἐργάζεται πλέον· δύναται ν' ἀσθενῆ ἡσυχως ἡ μήτηρ ἔγεινε μᾶμμη καὶ ἔγεινεν αὐτὴ ἡ μήτηρ καὶ πόσον γενναία μήτηρ! ἡ ψυχὴ της ἐστομάθη ἐν τῇ δυστυχίᾳ, ἡ ἐργασία, ἡ ἀφοσίωσις περιθωράκωσε τὴν τιμὴν της, καὶ ὅταν τῇ ψιθυρίζουν, κατὰ τὴν διάβασιν της τὴν πρῶταν ἡ τὴν ἐσπέραν, λέξεις χυδαίως φιλόφρονας, πόσον μακρὰν εἶνε ὁ νοῦς της ἀπὸ αἰσθήματα τῶν ὀδῶν καὶ βλέμματα αὐθάδη!

* *

Ἄλλαι εὐρίσκουσι γλυκυτέραν τὴν πτωχίαν των εἶνε ὀρφαναί· ἐργάζονται μόνον δι' ἑαυτὰς, ἡ ἂν ἔχουσι μητέρα πλύνει καὶ αὐτὴ ἡ πλέκει περιπόδια· διὰ τοῦτο δὲν ἀγρυπνοῦσι τὴν νύκτα· δὲν ἐκνευρίζονται ὑπὸ τῆς ἐργασίας· ὅταν δὲ μάθωσι καλὰ νὰ κόπτωσι καὶ νὰ ράπτωσιν ἀποσύρονται εἰς τὴν ἀπόκεντρον συνοικίαν των, κολλῶσιν ἐν φηγουρίνι, ἔκ τινος περιοδικοῦ τοῦ συρμοῦ, ἔξω τοῦ παραθύρου των, καὶ ἀνακηρύττονται μοδίστραι διὰ τὰ φορέματα τῆς γειτονείας.

Ἄλλαι εὐτυχέστεραι, ἀντιστρόφως πρὸς τὰ πτηνὰ τὰ μεριμνῶντα μόνον περὶ τροφῆς καὶ οὐχὶ περὶ ἐνδυμασίας, δὲν ἐργάζονται διὰ νὰ ζήσωσιν, ἀλλὰ διὰ νὰ ἐνδυθῶσιν· ὑπάρχουσιν ἄλλαι χεῖρες, χεῖρες ἀνδρῖκαι, ἐργαζόμεναι διὰ τὸν ἀρτοπώλην, τὸν παντοπώλην καὶ τὸν κρεοπώλην ἔτι· αὐταὶ ἐργάζονται διὰ τὴν προικῆ των, καὶ ὅ,τι κερδίζουν μεταβάλλεται εἰς ἀσπρόρροχα, ἐσθῆτας, περιπόδια, τρίχαπτα, ταινίας, ἐπιμελῶς τοποθετούμενα ἐντὸς παλαιοῦ κιθωτίου, ἄχρις οὗ ἀγορασθῆ καινούργας διὰ τῶν αὐτῶν χρημάτων ἐργάζονται μετὰ παλμῶν διὰ τὸ μέλλον των, τὸ ὅποσον ἐνδομύχως εὐχονται νὰ εἶνε ὅσον τὸ δυνατόν ὀλι-

γώτερον μέλλον και περισσότερον παρόν. Και διατί ὄχι; διέρχονται τόσα νυμφικὰ φορέματα διὰ τῶν χειρῶν των, δὲν εἶνε δικαίον νὰ διέλθωσι και τὰ ἰδικὰ των; Και ἐπὶ τέλους ἀξιούονται ἐνὸς τῶν μεγίστων πρὸς πτωχὴν κόρην ἐπαίνων, ὅταν, ὑπὸ τὰ στέφανα, παρὰ νεαρὸν τινα ἐργάτην ἐν μέσῳ τῶν συγκινήσεων τοῦ γάμου, ἀκούωσι γειτόνισσάν τινα νὰ ψιθυρίζῃ εἰς μίαν ἄλλην ὅτι τὴν προικὰ της τὴν ἔκαμε μὲ τὸ βελόνι της.

Ἄλλαι, ἔτι εὐτυχέστεραι, ἔχουσι ἰκανῶς εὐπόρους γονεῖς· ἔχουσι ἰδίαν οἰκίαν, ἔχουσι κτήματα, ἀλλ' αἱ μητέρες των τὰς στέλλουσι εἰς καλὴν τινα μοδίστραν διὰ νὰ γείνουσι οἰκοκυραί· ναί, διὰ νὰ γείνουσι οἰκοκυραί· νὰ μάθουσι νὰ κόπτουσι, νὰ ράπτουσι — διὰ τῶν χειρῶν ἐννοεῖται και ὄχι διὰ τῆς γλώσσης — νὰ προσθέσουσι και κἄτι τι εἰς τὴν προικὰ των—τὸ μηδὲν ἄγαν δὲν ἰσχύει ἐπὶ πολλῶν πραγμάτων, ἰδίᾳ δ' ἐπὶ προικός— νὰ γείνουσι ἐπιδέξια, νὰ ἐξυπνήσουσι· θεωροῦσι τὸ ραπτικὸν κατὰστημα ὡς πρακτικὸν τι κοινωνικὸν σχολεῖον.

* *

Και πράγματι ἀναπτύσσονται· μαυθάνουσι νὰ ὀμιλῶσι καλλίτερον· ἐρχόμενοι εἰς συνάφειαν πρὸς τόσας κυρίας, εἰσερχόμενοι εἰς τόσας οἰκίας πρὸς δοκιμὴν φορέματος ἢ ἄλλην παραγγελίαν, βλέπουσι, ἀκούουσι, ἀποκτῶσι τὸ ἦθος ἐκεῖνο τῆς συμπεριφορᾶς, τὸ τεχνητῶς ἐκείνο ἀβρόφρον τῶν ὑπαλλήλων τῶν ἐμπορικῶν προκριτότερον πάντως τῆς τραχείας ἀκαμφίας των· ἰδίᾳ δ' ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἡμῶν, ἐν ἣ ἡ ἀνατροφή συμπληροῦται διὰ τῆς μιμησεως, ἐν ἣ τὰς μορφοῦται συχνὰ ἐν τῷ χρηματοκιβωτίῳ, ἐν ἣ ὁ πλοῦτος πολλάκις ἀργὰ ἐρχόμενος ἀνατινάσσει τινας ὅλως ἀπαρασκευοὺς εἰς τὴν ἀριστοκρατίαν και ἀναγκάζει αὐτοὺς νὰ μάθωσι κατεσκευασμένως ὅσα προφθάσωσι, διατί νὰ μὴ μιμῶνται, και παρωθῶσι πολλάκις, τὴν καλὴν συμπεριφορὰν και αἱ ράπτρια ὡς τόσαι ἄλλαι; Μανθάνουσι λοιπὸν νὰ διευθετῶσι μετὰ καλαισθησίας τὰ ἐπιπλά των, νὰ κυκλοφορῶσι δεξιῶς τὰ ψευδῆ των προσαγορεύσεων νομίσματα, νὰ ἐνδύονται κομψότατα, γνωρίζουσι ἐκ στήθους, ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματός των, ὅλην τὴν ξενικὴν τοῦ συρμού φρασσεολογίαν και τὰς γαριτοῦρας και τοὺς πλισσέδες και τὰ βολὰν και τόσα ἄλλα τὰ ὅποια πληροῦσι τὸ στόμα—οἴμοι και τὴν κεφαλὴν! —τόσων καλῶν κυριῶν.

Ἀναπτύσσονται λοιπὸν· ἡ δ' ἀνάπτυξις των ἔχει τὸ καλὸν ὅτι εἶνε μεταδοτικὴ· ὅλη ἡ οἰκογένεια αἰσθάνεται τὴν ἐπίδρασιν αὐτῆς· ἀπαλύνουσι κατὰ μικρὸν τὴν τραχεῖαν ἐπιδερμίδα τῆς ἰθαγενοῦς Πλακιώτισσας· ἐνδύουσι κομψότερον τὰς ἀδελφάς των· εἰσφέρουσι κατ' ἐσπέραν τὴν κτηθεῖσαν καλαισθησίαν, ὅπως τὸ ἡμερο-

μίσθιον των· διὰ τῶν ὑποδημάτων αὐτῶν φέρουσιν εἰς τὴν οἰκίαν των τὴν κόνιν τῶν μεγάλων οἰκιῶν.

* *

Δὲν ἐπιχειροῦμεν ἐνταῦθα ν' ἀναλύσωμεν ἂν και παρ' ἡμῖν ἡ πολυτέλεια, ἐξ ἧς και ἐν ἣ ζῶσιν αἱ ράπτρια ἀποτόμως μεταπίπτουσι τὸ ἐσπέρας εἰς τὴν πτωχίαν των, δὲν ἀναπτύσῃ παρ' αὐταῖς τὴν δίψαν τῆς ἀποκτήσεως τῆς· ἂν ὁ πλοῦτος, οὐ ἐφάπτονται αἱ χεῖρές των, δὲν κατατρίβῃ τοὺς χαρακτῆρας αὐτῶν· ἂν τὰ μεταξωτὰ και τὰ σηρικὰ και τὰ βελούδα ἐφ' ὧν κύπτουσι ἀπὸ πρῶτας δὲν ἀποτυπῶνται ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ αὐτῶν περιπετῶντα τὴν νύκτα περὶ τὸ προσκεφάλιον των ἐν τῷ πενιχρῷ των δωματίῳ· ἂν ἡ διαφθορὰ—ὡς ἐπιδημία τῆς ψυχῆς—δὲν διαδίδεται ἢ πᾶσα ἐπιδημία ἐκ τῆς συμπυκνώσεως ἀνευ ἐπαπτείας αὐστηροτάτης αὐτῶν· ἂν αἱ χεῖρές των ἐργάζονται ἐνίοτε οὐχὶ διὰ τὴν αἰδῶ και τὴν ἠθικὴν, και τὸ εἰξεύρουσι πολλάκις, και λάθρα, πονηρῶς παρακεκινδυνευμένα ὑποψιθυρίζουσι οἰκογενειακὰ ἐνέκδοτα· ἂν ἡ ὁδὸς ἔξω και αἱ ἀμαξαὶ και ἡ ἐπ' αὐτῆς ἐποχουμένη ἀναιδῆς πολυτέλεια δὲν συμπληρῶσι διὰ τοῦ κακοῦ παραδείγματος τὴν ἰλιγγίαν· ἂν ἀποκαρῶσιν νὰ ἐργάζωνται διὰ τὴν πολυτέλειαν τῶν ἄλλων δὲν ἀποφασίζωσι τέλος νὰ ἐργασθῶσι διὰ τὴν ἰδικὴν των, ἂν δὲν ὀλισθαίνωσι, δὲν πίπτουσιν.

Ταῦτα εἶνε ἀντικείμενον ἄλλης μελέτης. Ἄλλ' ἐνταῦθα ὀφείλομεν νὰ εἰπῶμεν ὅτι τὸ δάπεδον τῶν ραπτικῶν καταστημάτων παρ' ἡμῖν δὲν εἶνε τόσον ὀλισθηρὸν ὅσον ἄλλαχθῶ, ὅτι ἡ κοινωνικὴ ἡμῶν κατὰστασις δὲν ἐξωθεῖ εἰς χειροφάτησιν ἀπὸ τῶν οἰκογενειῶν τὰς ἐκ τῶν χειρῶν των πορίζομένας τὸν ἄρτον αὐτῶν νεάνιδας, ἀρκούσαν χειραφάτησιν θεωρούσας ἤδη ὅτι δὲν μένουσι τεθαμμένα ἐν τῷ μυχρῷ τοῦ πατρικοῦ οἴκου, ἀλλ' ἐξέρχονται, διέρχονται διὰ τοῦ πλήθους, μεταβαίνουσι πρὸς ἀναζήτησιν ἐργασίας, ὅτι ἡ στατιστικὴ τῶν ἀτυχῶν πλασμάτων οὐδεμίαν ἰδιαιτέραν ἀποδεικνύει προδιάθεσιν, προπαρασκευὴν ἐν τῷ ἐπαγγέλματι τῶν ραπτριῶν.

* *

Ἡ μόρφωσις λοιπὸν τοιαύτης ἐργατικῆς τάξεως και παρ' ἡμῖν οὐ μόνον δυσμενῶς και δυσπίστως δὲν πρέπει νὰ ὑποβλέπεται ὑπὸ τῆς κοινωνίας, ἀλλὰ τούναντίον προστατευτικῶς νὰ ἐνθαρρύνηται ὑπ' αὐτῆς. Αἱ ἐργάτιδες εἶνε τὸ ἥμισυ ἐπιβλαβές προϊόν τῆς πολυτελείας.

Τὸ ἥμισυ ἐπιβλαβές; Μόνον; Αἱ ράπτρια και αἱ ἄλλαι ἐργάτιδες τῶν κλωστηρίων, μεταξουργείων, πιλοποιεῖων, τοῦ ἐργαστηρίου τῶν ἀπόρων γυναικῶν συναπαρτιζούσι κατὰ μικρὸν συντεταγμένην τάξιν γυναικῶν ἐργατικῆν, ἀ-

ποχειροβίωτον· πολλαπλασιάζουσι τοὺς ἐργαζομένους βραχιόνας, καθιστῶσιν ἀρτιωτέραν τὴν ὀλιγόχειρα ἡμῶν βιομηχανίαν, εἰσφέρουσιν εἰς τὰς χειροτεχνίας τὴν γυναικείαν ἐκείνην δεξιότητα, ἣν μάτην πειρῶνται νὰ συλλάβωσι διαφεύγουσαν οἱ χονδροὶ ἀνδρικοὶ δάκτυλοι. Καὶ μόνον ταῦτα; ἡ ἐργασία, ἣτις εἶνε γυμναστική τοῦ σώματος ἅμα καὶ τῆς ψυχῆς καὶ τοὺς χαρακτῆράς των κρατύνει, καὶ τὴν θέλησιν των καθιστᾷ ῥωμαλέαν, καὶ ἀντὶ τῆς ὠχρότητος τῶν χλωρωτικῶν ἐξ ἀδρανῶς σκιατραφήσεως προσώπων διαχέει ἐπὶ τῶν παρειῶν αὐτῶν τὸ ῥοδόχρουν τῆς ὑγιείας· αἱ γυναῖκες αὐτὰ γίνονται μᾶλλον ἄνθρωποι, διότι κατέρχονται ἐν τῇ ἐνεργῷ ζωῇ, κατανοοῦσιν αὐτὴν κάλλιον, ἐκ πόσων δ' ἐξ ἀγνοίας ἀπατῶν προφυλάσσονται! Ἀποκτῶσι τὸ ἠθικὸν θάρρος τοῦ βίου ἐκ τῆς συναίσθησεως ὅτι δύνανται καὶ αὐτὰ νὰ ὤσιν ἄτομα ἐν ἀνάγκῃ, ὅτι δὲν εἶνε ἀπαραίτητον νὰ στηρίζωνται ἐπὶ τοῦ βραχιόνος τοῦ ἀνδρός ὅπως βαδίσουσιν. Καὶ ἐπὶ πᾶσι ἀντὶ νὰ σκωριῶσι παρερριμμένοι ἐν τῇ ὑγρασίᾳ τῆς σκιᾶς σφυρηλατοῦνται ὑπὸ τῆς ἐργασίας χρησιμώτατα ἐλατήρια τῆς κοινωνικῆς μηχανῆς.

Ἄν δέ ποτε καταιγὶς ἐπισκῆψῃ ἐπὶ τὴν οἰκογενειακὴν φωλεάν—καὶ πόσον συχνὰ ἐπισκῆπτει ἡ τρομερὰ αὕτη καταιγὶς!—καὶ πλήξῃ τὸν πατέρα καὶ παραλύσῃ τὴν μητέρα καὶ ἐκσφενδονήσῃ εἰς τὸ χεῖλος τοῦ κρημοῦ τὰ νεόσσια ἰλιγγιῶντα ἐπὶ τῷ μεγέθει τῆς συμφορᾶς, ἐγγὺς δ' ἐκεῖ ἀκούεται ὁ φοβερὸς θροῦς ἀπαισιῶν περυγῶν, καὶ τὰ νεόσσια πτήσσουσι, καὶ τὰ χνοάζοντα εἰσέτι περὰ των ἐπιφρίσσουσιν ἐκ τοῦ κινδύνου, ὃ τότε ἀντὶ ἀνανδρα ἐξ ἀπελπιάς, θεωροῦντα ἑαυτὰ ἀνίκανα πρὸς ἀμυναν, νὰ παραδοθῶσιν εἰς τὸν καταφθάνοντα ἄρπαγα, θὰ ἐνθυμηθῶσιν τί ἐπραξάν, τί πράττουσιν ἄλλα γειτόνων δένδρων νεόσσια, θὰ ἐνοήσουσιν ὅτι ἔχουσιν τὴν πρὸς σωτηρίαν ἰκανότητα προσπεφυκυῖαν εἰς τοὺς ὤμους των, ὅτι εἶνε δυσχερέστατον μὲν καὶ ἐπίμοχθον καὶ ἀγωνιώδες, — ἀλλὰ δυνατὸν ν' ἀνοιξοῦν, νὰ κινήσουσιν τὰς πτέρυγας των, ἂν θέλουν νὰ σώσουν τὸ σῶμά των.

Αἱ πτέρυγες αὐτὰι θὰ εἶνε αἱ χεῖρες τῶν πτωχῶν κορῶν.

ΑΡ. Π. ΚΟΥΡΤΙΑΝΣ.

Τὸ μήκος ὄλων τῶν νῦν ἐν χρήσει ὑποβρυχίων καλωδίων ὑπερβαίνει τὰς 20,000 θαλασσίων μιλίων, ἢ δ' ἄξια αὐτῶν ἀνέρχεται εἰς 750,000,000 φράγκων περίπου. Μόνον διὰ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ διήκουσιν ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐνέα καλώδια, ὧν τὸ τελευταῖον ἐτέθη εἰς διάστημα 12 μόνον ἡμερῶν. Τριάκοντα ἀτμόπλοια εὐρίσκονται διαρκῶς ἐν ἐνεργείᾳ πρὸς ἐπανόρθωσιν καὶ τοποθέτησιν ὑποβρυχίων καλωδίων.

Ἐκ παρισινῆς ἐφημερίδος ἐραυζόμεθα τὰς ἐ-

ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΓΡΕΒΥ

Ἐκ παρισινῆς ἐφημερίδος ἐραυζόμεθα τὰς ἐπομένους λεπτομερεῖας περὶ τοῦ βίου τοῦ προέδρου τῆς Γαλλικῆς δημοκρατίας ἐν τῇ ἐξοχικῇ αὐτοῦ οἰκίᾳ.

«Ὁ κ. Γρεβὺ ἐγείρεται καθ' ἑκάστην ἰκανῶς πρῶτῃ. Περὶ τὴν ἕκτην, ἄχρι τῆς ἐβδόμης ὥρας, σχεδὸν κανονικῶς, κατέρχεται εἰς τοὺς διαδρόμους τοῦ κήπου του καὶ κατεθύνεται κατὰ προτίμησιν πρὸς τὸν μύλον του. Διαλέγεται μετὰ τοῦ μυλωθοῦ οἰκειότατα, ἐξετάζει δὲ λεπτομερέστατα περὶ πάντων τῶν ἐν τῷ μύλῳ ἀπὸ τῆς προτεραίας συμβάντων.

»Μόνος ἐξέρχεται εἰς τὸν πρῶτὸν τοῦτον περὶπατον διαρκοῦντα μίαν ὥραν, ἐνίοτε δὲ καὶ πλέον· ἀλλὰ, συχνάκις, κατὰ τὴν ἡμέραν, αἱ σκέψεις του ἐπανάγονται εἰς τὸ αὐτὸ ἀντικείμενον καὶ ἐπανέρχεται εἰς τὸν μύλον· τὸν ἐπιδεικνύει εἰς τοὺς ἐπισκεπτομένους αὐτὸν, ὡς καὶ τὰς ὑδραυλικὰς μηχανὰς, ὡς ἀληθῆς δὲ ἰδιοκτῆτης προσκαλεῖ αὐτοὺς εἰς θαυμασμὸν πασῶν τῶν βελτιώσεων, ὅσας εἰσήγαγεν ἐν τῷ θερινῷ του καταλύματι.

»Οὐδέποτε σχεδὸν ὁ κ. Γρεβὺ κάμνει περὶπατον ἐκτὸς τοῦ κήπου του· δύο δὲ τὸ πολὺ ἢ τρεῖς φορὰς μόνον κατὰ τὴν αὐτόθι διαμονήν του ἐπισκέπτεται τὸν πατρικὸν οἶκον, ὅπου οἰκοῦσιν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ.

»Ὁ πρόεδρος τῆς δημοκρατίας δέχεται ἐπισκέψεις πρὸ τοῦ γεύματος, ἀπὸ τῆς ἐνάτης καὶ ἡμισείας ἢ δεκάτης ὥρας, καὶ τὸ ἀπόγευμα μέχρι τῆς ἑσπέρας. Πρὸς τοῦτο ἐγκαθίσταται, ὅταν ὁ καιρὸς εἶνε ὠραῖος, ἐπὶ μικροῦ ἐξώστου κειμένου ὀπισθεν τοῦ ἐστιατορίου του. Ἡ τοποθεσία εἶνε θελκτικωτάτη· ὑψηλὰ δένδρα πυκνόφυλλα κωλύουσι τὸν ἥλιον νὰ ῥίπτῃ φλογεράς τὰς ἀκτινάς του, χωρὶς ὅμως νὰ ἐπιπροσθῶσιν εἰς τὴν θέαν τῶν θαυμασιῶν πέριξ τοπιῶν. Ἐπὶ τοῦ ἐξώστου εἰσὶ τοποθετημένοι σκίμποδες, καθέκλαι, τράπεζα, παρ' ἣ καθήται ὁ κ. Γρεβὺ, κρατῶν σημειώσεις, ἂν παραστῇ ἀνάγκη, κατὰ τὸ διάστημα τῶν ἐπισκέψεων. Πάντες σχεδὸν οἱ μεταβαίνοντες εἰς ἐπίσκεψιν αὐτοῦ γίνονται δεκτοὶ ἀνεξαίρετως· ἐν τούτοις ὅταν ὁ θυρωρὸς ἀναγγέλλῃ ἄγνωστον τινα, ὁ πρόεδρος ἀποτεινεί αὐτῷ συνήθως ταύτην τὴν ἐρώτησιν :

«— Φορεῖ καλά ἐνδύματα;

»Ἡ ἐρώτησις αὕτη πιθανῶς μόνον σκοπὸν ἔχει νὰ παρασκευάσῃ ἀναλόγως τοῦ ξένου τὸν οἰκοδεσπότην, διότι, ὡς εἶπομεν, οὐδεὶς σχεδὸν ἀποπέμπεται.

»Αἱ ἐντεύξεις διαρκοῦσιν ὀλίγον, ὀλίγα λεπτά μόνον, καθ' ἃ ὁ πρόεδρος ἐλαχίστας μόνον